

Ymateb i Adroddiad Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig – Yr Economi Werdd

Mawrth 2025

Ym mis Mawrth 2025, cyflwynodd Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig ei adroddiad ar yr Economi Werdd. Mae'r adroddiad yn nodi 16 o argymhellion a 4 casgliad. Dyma ymateb Llywodraeth Cymru i'r argymhellion a'r casgliadau hynny.

Cynnwys

1.	Cyflwyniad.....	3
2.	Argymhellion	4
3.	Casgliadau	15

1. Cyflwyniad

- 1.** Mae ein Cenhadaeth Economaidd yn glir ynghylch y manteision a ddaw i Gymru o gael economi Gymreig gryfach, tecach a gwyrddach. Er nad yw heb ei heriau, rydym wedi cydnabod ers tro y manteision a'r cyfleoedd eang a ddaw i Gymru yn sgil cael economi sydd â ffocws ar ddatgarboneiddio, pontio cyfiawn a diwydiannau gwyrddach a glanach.
- 2.** Mae cynnydd yn bosibl, hynny oherwydd y bartneriaeth agored y mae'n well gan y llywodraeth hon weithredu ynddi, a'r arweiniad sefydlog y mae Llywodraeth Cymru yn ei rhoi sy'n caniatáu iddi edrych ar y tymor hwy. Mae swyddi o ansawdd uchel yn y diwydiannau hyn a newid at ffordd fwy cynaliadwy o weithio, yn sbarduno twf ac yn cyd-fynd â blaenoriaethau'r Prif Weinidog o ran darparu mwy o swyddi.
- 3.** Mae'r llywodraeth hon yn cydweithio â Llywodraeth y DU ar y Strategaeth Ddiwydiannol ac rydym wedi bod yn glir ynghylch pwysigrwydd diwydiannau glân fel sector sydd â photensial enfawr yng Nghymru. Mae briff eang Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi sy'n cynnwys ynni a chynllunio, yn golygu y gallwn weithio'n strategol a sicrhau bod Cymru'n gallu elwa o'r chwyldro gwyrdd.
- 4.** Hoffwn ddiolch i aelodau Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig am eu hadroddiad ar yr Economi Werdd. Rwyf wedi nodi fy ymateb i argymhellion yr Adroddiad isod.

2. Argymhellion

Mynd ati mewn ffordd strategol i ddatgarboneiddio'r economi (1 a 2)

5. Argymhelliad 1: Erbyn mis Mai 2025, dylai Llywodraeth Cymru nodi'n glir pa gamau y mae angen i Lywodraeth y DU eu cymryd i gefnogi'r broses o drosglwyddo Cymru i economi werdd. Dylai hyn lywio'r gwaith o ddatblygu strategaeth ddiwydiannol y ddwy lywodraeth i ddatgarboneiddio economi Cymru

6. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

7. Mae'r pontio i economi werdd eisoes wedi dechrau gyda Llywodraeth y DU wedi llofnodi'r cytundeb i ddatgarboneiddio safle TATA ym Mhort Talbot, a bydd y daith yn parhau wrth ddatblygu Strategaeth Ddiwydiannol y DU a chydweithio arni. Er ei bod yn strategaeth i'r DU, mae Llywodraeth Cymru wedi nodi sectorau sy'n flaenoriaeth i Gymru a'u rhannu â Llywodraeth y DU.

8. Mae ein Cenhadaeth Economaidd yn ategu uchelgeisiau a gwerthoedd Llywodraeth y DU, i ysgogi'r economi i dyfu a chynyddu cynhyrchiant. Rydym yn eu cefnogi hefyd i greu swyddi newydd o ansawdd mewn ynni adnewyddadwy, tra'n cadw ein heffaith garbon mor fach â phosib.

9. Byddwn yn dal i gydweithio ac yn rhoi mewnbwn cadarnhaol trwy ddatblygu cynlluniau sector, gan gynnwys ar gyfer yr holl ddiwydiannau ynni glân. Mae hyn yn cynnwys ymgysylltu drwy Grŵp Rhyngweinidogol Busnes a Diwydiant (IMG), cyfrwng allweddol ar gyfer hyrwyddo'r Strategaeth Ddiwydiannol yng Nghymru gyda'n gilydd.

10. Argymhelliad 2: Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn denu datblygwyr masnachol i ddod yn bartneriaid gweithredol yn y cyfnod pontio hwn, a pha amodau y bydd yn eu gosod ar gyd-fuddsoddi â hwy.

11. Ymateb: Derbyn

12. Mae'r Uwchgynhadledd Buddsoddi yn gyfle pwysig i drafod â datblygwyr masnachol iddynt ddod yn bartneriaid gweithredol yn y broses bontio i economi werdd. Mae'r trafod â phartneriaid yn parhau a cheir cyfleoedd enfawr i gydweithio. Mae cyfres eang o fesurau cymorth ar gael o bosib i sbarduno cyfleoedd buddsoddi yng Nghymru, gan gynnwys cyllid drwy Fanc Datblygu Cymru a'r gwaith yr ydym yn ei wneud gyda'r diwydiant ynni adnewyddadwy drwy fargen â'r sector.

Cefnogi cymunedau i elwa ar y pontio i economi wyrddach (3, 4, 5 a 6)

13. Argymhelliad 3: Dylai Llywodraeth Cymru a phartneriaid gyhoeddi canllawiau cyson ar gyfer datblygwyr i gefnogi dull strategol o sicrhau buddion cymunedol ar draws prosiectau ynni adnewyddadwy er mwyn sicrhau bod mwy o'r cyfoeth a gynhrychir gan y sector adnewyddadwy yn cael ei gadw gan y cymunedau sy'n gartref i'r datblygiadau hynny.

14. Ymateb: Derbyn

15. Ar hyn o bryd mae gennym ganllawiau i gefnogi ein nod o sicrhau bod cyfoeth a gynhrychir gan y sector adnewyddadwy yn aros yn y cymunedau sy'n ei gynhyrchu. Rydym yn gweithio gydag Ynni Cymunedol Cymru ac Ynni Cymru i ystyried y canllawiau sydd gennym.

16. Argymhelliad 4: Dylai Llywodraeth Cymru adolygu'r diffiniad o eiddo lleol yn ei thargedau cynhyrchu, er mwyn cau unrhyw fylchau. Dylai hefyd nodi sut y bydd y diffiniad mwy llym hwn o berchnogaeth leol yn cael ei ddefnyddio i gyrraedd y targed o gynhyrchu 1.5GW o ynni lleol erbyn 2035.

17. Ymateb: Derbyn

18. Ar hyn o bryd mae gennym ganllawiau ar berchnogaeth leol. Rydym yn gweithio gydag Ynni Cymunedol Cymru ac Ynni Cymru i ystyried y canllawiau presennol ac mae rhan o'r trafodaethau hynny yn cynnwys diffinio 'perchnogaeth leol'.

19. Argymhelliad 5: Dylai Llywodraeth Cymru nodi ei strategaeth ar gyfer cyflwyno targedau neu gwtâu ar gyfer defnyddio gweithwyr a chontractwyr lleol wrth ddatblygu gosodiadau ynni adnewyddadwy a'u cydrannau a'u seilwaith cysylltiedig, gan gynnwys trafodaethau â Llywodraeth y DU i ddiwygio'r cynllun Contractau ar gyfer Gwahaniaeth, a all fod yn rhwystr i'r defnydd o lafur a chadwyni cyflenwi lleol.

20. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

21. Mae Bargen y Sector Ynni Adnewyddadwy yn cwmpasu'r holl dechnolegau sydd wedi ennill eu plwyf a'r rhai arloesol. Gan weithio gyda rhanddeiliaid allweddol, byddwn yn archwilio'r gadwyn gyflenwi a'r anghenion hyfforddi, gan adeiladu ar waith Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gwynt ar y Môr. Rydym am sicrhau bod manteision y datblygiadau hyn yn cael eu cadw yng Nghymru.

22. O ran y cynllun Contract ar gyfer Gwahaniaeth, rydym wrthi'n trafod â Llywodraeth y DU ac yn rhoi adborth i sicrhau bod cadwyni cyflenwi lleol a sgiliau lleol yn elwa ar brosiectau ynni adnewyddadwy yng Nghymru. Mae'r newidiadau i'r 7fed ocsiwn ar gyfer gwynt ar y môr yn dangos sut mae'r cynllun hwn yn esblygu i gael y gorau o gadwyni cyflenwi lleol. Mae'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen ar y Môr yn edrych ar gadwyni cyflenwi, porthladdoedd a sgiliau i ddeall yn well beth sydd angen ei wneud i gadw buddion gwynt ar y môr sefydlog ac arnofiol yng Nghymru.

23. Argymhelliad 6: Dylai Llywodraeth Cymru roi diweddariadau rheolaidd i'r Pwyllgor ar y cynnydd y mae Ynni Cymru a Trydan Gwyrdd Cymru yn ei wneud yn erbyn eu nodau a'u hamcanion a sut y byddant yn gweithio gyda GB Energy.

24. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

25. Mae'r wybodaeth ddiweddaraf am Ynni Cymru ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru. Mae'r dudalen yn rhestru'r prosiectau sydd wedi derbyn grantiau ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am broses ymgeisio'r flwyddyn ariannu grant newydd 2025-26 (<https://www.gov.wales/ynni-cymru-capital-grant-funding-programme-grants-awarded>)

26. Mae Trydan Gwyrdd Cymru yn gweithio i ddatblygu nifer o safleoedd prosiectau ynni adnewyddadwy posibl drwy'r cyfnodau cyn-gynllunio.

27. Byddwn yn parhau i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Senedd ar ddatblygiadau allweddol Ynni Cymru a Trydan Gwyrdd Cymru a'u hynt. Gyda Great British Energy ar fin cael ei sefydlu yn dilyn rhoi'r cydsyniad brenhinol i'r Bil Great British Energy, byddwn yn esbonio'n fanwl sut y byddwn yn gweithio mewn partneriaeth a beth y bydd Great British Energy yn ei wneud yng Nghymru.

Blaenoriaethau ynni adnewyddadwy (7, 8 a 9)

28. Argymhelliad 7: Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Llywodraeth y DU, Ystad y Goron a diwydiant i ddatblygu a chyhoeddi rhaglen o brosiectau ynni adnewyddadwy sy'n cael ei diweddaru'n rheolaidd

29. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

30. Ar hyn o bryd mae gennym y Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gwynt ar y Môr a fydd yn cydlynu'r gwaith ar draws sectorau gwahanol, o borthladdoedd i gyfleoedd yn y gadwyn gyflenwi a'r gofyn o ran sgiliau a'r gweithlu, i ddatblygu

cynllun cyffredinol sy'n cydnabod y rhyng-berthynas rhwng sectorau, a fydd yn cynnwys piblinell o gyfleoedd. Bydd y gwaith ar Fargen y Sector Ynni Adnewyddadwy yn ystyried yr hyn a allai fod yn ddefnyddiol o ran cyfleoedd yng Nghymru yn y dyfodol.

31. Argymhelliad 8: Dylai Llywodraeth Cymru roi rhagor o fanylion am sut y mae'n bwriadu gweithio gyda phartneriaid i fynd i'r afael â'r diffyg adnoddau yn y system gynllunio, fel bod penderfyniadau o ran caniatâd yn cael eu gwneud yn gyflymach ar gyfer ceisiadau ynni adnewyddadwy.

32. Ymateb: Derbyn

33. Mae ystod o fesurau wedi'u cyflwyno i gyflymu penderfyniadau ar gynlluniau seilwaith, gan gynnwys prosiectau ynni adnewyddadwy. Mae adnoddau ychwanegol wedi'u darparu i Benderfyniadau Cynllunio a'r Amgylchedd Cymru i gyflogi swyddogion achos ac arolygwyr ychwanegol. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cael cyllid ychwanegol ar gyfer gwaith achos ar gynllunio a chydsynio ac mae gan y Gyfarwyddiaeth Cynllunio arian ar gael i helpu i gynyddu capasiti awdurdodau cynllunio lleol - er enghraifft, i recriwtio swyddogion cynllunio seilwaith i weithio ledled Gogledd Cymru.

34. Ein nod yw sicrhau bod yr holl bartneriaid sy'n ymwneud â chaniatáu prosiectau yn gweithredu ar sail adennill costau llawn. Y nod hwn yw sail trefn gydsynio Deddf Seilwaith (Cymru) a gaiff ei chyflwyno eleni ac mae'n sail i'r newidiadau i ffioedd ceisiadau cynllunio a ddaw yn yr hydref. Bydd hyn yn rhoi'r modd i bawb sy'n ymwneud â chynllunio a chydsynio recriwtio a chadw'r staff sydd eu hangen arnynt. Er mwyn cael deall y gweithlu y bydd ei angen yn y dyfodol, rydym wedi comisiynu Sefydliad Brenhinol Cynllunio Tref Cymru i gynnal astudiaeth gynllunio'r gweithlu ar ein rhan. Fel cam uniongyrchol i gynyddu capasiti rydym yn cefnogi bwrsariaethau drwy'r cynllun Llwybrau i Gynllunio.

35. Argymhelliad 9: Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn blaenoriaethu buddsoddiad mewn porthladdoedd, a chefnogi porthladdoedd Cymru yn eu hymdrechion i gael mynediad at gyllid gan Lywodraeth y DU, megis y Cynllun Buddsoddi mewn Gweithgynhyrchu Gwynt ar y Môr

36. Ymateb: Derbyn

37. Bydd y Grŵp Gorchwyl a Gorffen Gwynt ar y Môr yn cydlynu'r gwaith ar draws sectorau sy'n ymwneud â chynhyrchu trydan o wynt y môr. Mae porthladdoedd Cymru yn sector allweddol a bydd y cynllun gweithredu a

gynhyrchir gan y grŵp gorchwyl a gorffen yn nodi sut y bydd y llywodraeth yn cefnogi'r porthladdoedd yng Nghymru gan gynnwys beth sydd angen ei wneud i gael cyllid oddi wrth y llywodraeth.

Pontio cyfiawn a gwaith teg (10 ac 11)

38. Argymhelliad 10: Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda phartneriaid i ddatblygu cynlluniau gweithredu pontio teg i gefnogi'r cymunedau a'r gweithwyr sydd fwyaf agored i niwed o ran effeithiau negyddol pontio i sero net.

39. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

40. Rydym eisoes wedi ymgynghori ar Fframwaith Pontio Cyfiawn, ac rydym wedi ymrwymo i gefnogi trawsnewid cyfiawn i gymdeithas sero net yng Nghymru. Rydym hefyd wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth gymdeithasol sy'n rhoi llais i weithwyr ac undebau llafur. Bydd gan hyn rôl bwysig wrth bontio'n gyfiawn ac yn gynhwysol i economi wyrddach. Yn yr un modd, byddwn yn parhau i hyrwyddo egwyddorion gwaith teg fel rhan o broses pontio cyfiawn sy'n helpu i ddiogelu lles gweithwyr a sicrhau lle diogel i weithlu ddysgu a datblygu. Bydd hynny'n hanfodol i roi'r gwytnwch y bydd ei angen ar ein heconomi a'n busnesau.

41. Argymhelliad 11: Dylai Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU weithio gyda phartneriaid, gan gynnwys diwydiant a sefydliadau addysgol i fynd i'r afael â'r bwlch mewn amrywiaeth yn y gweithlu ynni adnewyddadwy. Gallai hyn gynnwys datblygu llwybrau addysg a hyfforddiant mwy cynhwysol i rolau ynni adnewyddadwy, ac arwain gwaith i sicrhau bod partneriaid yn gallu cyfrannu at newid diwylliannol mewn gweithleoedd ynni sy'n eu gwneud yn fwy deniadol i grwpiau sydd heb gynrychiolaeth ddigonol.

42. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

43. Mae Bargen y Sector Ynni Adnewyddadwy yn cwmpasu'r holl dechnolegau sydd wedi ennill eu plwyf a'r rhai arloesol a bydd yn archwilio'r gadwyn gyflenwi a'r angen am hyfforddiant. Byddwn yn gweithio gyda rhanddeiliaid perthnasol i sicrhau ein bod yn cyflawni er budd Cymru. Fodd bynnag, credwn ein bod eisoes yn mynd i'r afael â'r bwlch hwn trwy'r cwricwlwm newydd yng Nghymru, ac mae gennym enghreifftiau da o weithio gyda datblygwyr, ysgolion a cholegau i rannu gwybodaeth a chyfleoedd.

44. Er enghraifft, prosiect llif y llanw Morlais oddi ar arfordir Ynys Môn. Mae'r prosiect hwn wedi gweithio gydag ysgolion i rannu gwybodaeth, gan sicrhau bod cyfleoedd lleol yn cael eu nodi'n fuan. Mae gan Ynni Môr Cymru hefyd ffrwd o waith addysgol lle mae'n gweithio gydag ysgolion a cholegau. Mae Partneriaethau Sgiliau Rhanbarthol a Gyrfa Cymru ymhlith rhanddeiliaid eraill, sydd hefyd yn gweithio i sicrhau gweithlu amrywiol.

Sgiliau (12 a 13)

45. Argymhelliad 12: Dylai Llywodraeth Cymru gynnal, neu gomisiynu, archwiliad sgiliau i ddeall yn well pa ddarpariaeth sgiliau sydd ar gael ar hyn o bryd, a ble mae bylchau yn y ddarpariaeth. Dylai hyn sefydlu pa sgiliau sydd eu hangen, nawr ac yn y blynyddoedd i ddod, a ble y mae eu hangen, a ble y bydd eu hangen i fynd i'r afael â phrinder sgiliau. Yn dilyn yr archwiliad sgiliau, dylai Llywodraeth Cymru lunio adroddiad yn egluro'n glir beth sydd ei angen erbyn pryd. Dylid diweddarau'r adroddiad hwn yn rheolaidd i alluogi darparwyr sgiliau a diwydiant i gydweithio i ddarparu'r sgiliau sydd eu hangen. Dylai Llywodraeth Cymru fynd i'r afael â'r diffyg cyfatebiaeth canfyddedig rhwng y system addysg a sgiliau a'r hyn sydd ei angen ar y diwydiant, gan gynnwys a all y system bresennol gyflawni ar gyfer uwchsgilio ac ailsgilio'r gweithlu presennol

46. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

47. Mae Llywodraeth Cymru wrthi'n archwilio sgiliau Cymru, gan ystyried sut mae pobl wedi mynd ati mewn mannau eraill a pha ddata sydd ar gael ar gyfer Cymru. Ond fe all fod yn anodd nodi swyddi a sgiliau gwyrdd oherwydd prinder data. Nid oes gennym samplau digon mawr o'r ffynonellau data i allu gwneud y dadansoddiad manwl y gall Lloegr ei wneud. Er y gall sectorau unigol gynhyrchu eu data eu hunain, e.e. rhagolygon o'r hyn sydd ei angen yn y dyfodol, mae'n anodd iawn gosod hynny yng nghyd-destun archwiliad sgiliau trosfwaol oherwydd gorgyffwrdd, a methodolegau, diffiniadau ac ansawdd/cywirdeb gwahanol, ymhlith ffactorau eraill. Mae Arolwg o Sgiliau Gwyrdd wrthi'n cael ei gynnal, sef un o nifer o Adolygiadau Carlam ategol fydd yn parhau i'n helpu i ddeall anghenion diwydiant ac addysg bellach, nawr ac yn y dyfodol. Gwnaeth y Gweinidog Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol arwain ford gron ar Sgiliau Gwyrdd ym mis Ionawr ac mae rhagor o ddigwyddiadau sy'n targedu rhanddeiliaid yn cael eu datblygu fydd yn helpu gweinidogion i lunio argymhellion ar gyfer darparu sgiliau yn y dyfodol.

48. Argymhelliaid 13: Dylai Llywodraeth Cymru nodi sut y bydd yn gweithio gyda Gyrfa Cymru i sicrhau bod cyngor gyrfaedd yn cael ei integreiddio'n well ar hyd taith addysg disgybl i sicrhau bod pobl ifanc yn ymwybodol o'r cyfleoedd yng Nghymru a geir yn sgil trosglwyddo i economi wyrddach.

49. Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

50. Rydym eisoes yn gweithio'n agos gyda Gyrfa Cymru i sicrhau bod dysgu am yrfaedd a chyngor ar yrfaedd yn rhan o daith addysg dysgwr, gan gynnwys magu ymwybyddiaeth o'r ystod o gyfleoedd sydd ar gael i bobl ifanc yn y byd gwaith. Cefnogir hyn gan raglenni cymorth Gyrfa Cymru i ysgolion, a gofynion Cwricwlwm Cymru o ran Gyrfaedd a Phrofiadau sy'n Gysylltiedig â Gwaith. Bydd y cyfan wedi'i gyflwyno ym mis Medi 2026.

51. Mae Gyrfa Cymru yn cydnabod y bydd yr economi werdd yn cael effaith ar swyddi yn y dyfodol a'i fod wedi rhoi blaenoriaeth i'r maes hwn yn ei waith. Ym mhob ysgol uwchradd, ysgol arbennig ac Uned Cyfeirio Disgyblion, mae Gyrfa Cymru yn cynnig Partneriaeth Busnes Addysg sy'n rhoi cyfleoedd i ddysgwyr ac athrawon gwrdd a thrafod â chyflogwyr. Nod y trafod hwn yw hysbysu, ysbrydoli ac ysgogi pobl ifanc am eu gyrfa yn y dyfodol ac yn cynnwys cyfle i drafod ag ystod eang o gyflogwyr yn yr economi werdd ledled Cymru. Ers mis Medi 2024, mae Gyrfa Cymru yn cynnig hefyd arweiniad a hyfforddiant ym maes gyrfaedd i bob dysgwr blwyddyn 11 cyn iddynt adael addysg orfodol, gan sicrhau bod pobl ifanc yn cael cymorth diduedd wedi'i deilwra i'w hanghenion.

52. Mae gwefannau Gyrfa Cymru a Chymru'n Gweithio yn llawn gwybodaeth sy'n berthnasol i bobl ifanc ac oedolion i'w helpu â'u gyrfaedd, gan gynnwys gwybodaeth, cyfleoedd a chymorth yn y maes Sero Net ac Eich Gyrfa.

53. Mae Gyrfa Cymru hefyd yn cynnig help i ysgolion i adeiladu eu cymdeithas o gynfyfyrwyr a thrwy gontract Model Rôl Syniadau Mawr Cymru, mae'n dal i gynnal 1,000 o weithdai i hysbysu ac ysgogi dysgwyr i ystyried hunangyflogaeth a dechrau busnes. Mae Gyrfa Cymru wedi datblygu hefyd ystod o adnoddau sy'n rhoi gwir ymdeimlad i athrawon ac ymarferwyr o sut olwg fydd ar y farchnad swyddi werdd yn y dyfodol, er mwyn iddyn nhw allu trosglwyddo'r weledigaeth honno i'r bobl ifanc a'u hannog i'r llwybrau hyfforddi cywir.

54. Yn ogystal â'r gefnogaeth y mae Gyrfa Cymru yn ei darparu, mae ysgolion yn chwarae rhan allweddol o ran codi ymwybyddiaeth o'r ystod o gyfleoedd sydd ar gael i bobl ifanc.

55. Mae Cwricwlwm Cymru, a ddechreuodd yn 2022, yn sicrhau bod addysg gyrfaedd a chynaliadwyedd wedi'u hymgorffori ar draws ystod o ddysgu, ac

rydym wedi gweithio'n agos gyda Gyrfa Cymru i'w helpu i ddatblygu'r hyn a gynigir i gefnogi'r Cwricwlwm. Mae Addysg Gyrfaoedd a Phrofiadau sy'n Gysylltiedig â Byd Gwaith (CWRE) yn thema drawsbynciol yn y cwricwlwm hwn, ar gyfer dysgwyr rhwng 3 ac 16 oed. Mae hyn yn golygu, am y tro cyntaf, ein bod yn disgwyl i ddysgu am yrfaedd gael ei integreiddio i ddysgu o'r amser cynharaf i blant yn yr ysgol. Am fod addysg gyrfaoedd wedi'i hintegreiddio â mathau eraill o ddysgu, mae'n rhoi cyfle pwysig i ysgolion sicrhau bod addysg gyrfaoedd yn gwneud cysylltiadau pwysig â materion fel cynaliadwyedd.

56. Yn achos cynaliadwyedd a'r economi werdd, un o bedwar diben y Cwricwlwm yw cefnogi dysgwyr i ddod yn ddinasyddion moesegol, gwybodus sy'n dangos eu hymrwymiad i gynaliadwyedd y blaned. Gan fod ysgolion yn cynllunio'r holl ddysgu, gan gynnwys addysg gyrfaoedd, byddem yn disgwyl iddynt gynllunio sut mae hyn yn helpu dysgwyr i ddatblygu'r priodoleddau hyn.

57. Gall addysg gyrfaoedd chwarae rhan bwysig wrth baratoi dysgwyr ar gyfer yr economi werdd trwy ddangos ystod eang o gyfleoedd iddynt am yrfa, gan gynnwys mewn sectorau newydd. Byddem yn disgwyl i addysg yrfaedd sy'n briodol i oedran a datblygiad gael ei hymgorffori ar draws gwahanol Feysydd Dysgu a Phrofiad, yn unol â chanllawiau statudol y CWRE.

58. Er enghraifft, mae'r Maes Dysgu a Phrofiad Gwyddoniaeth a Thechnoleg yn ceisio meithrin dealltwriaeth dysgwyr o entrepreneuriaeth foesegol, moeseg busnes, a phrosesau ac arferion diwydiannol gwyrdd cynaliadwy. Mae hyn yn eu paratoi ar gyfer y byd gwaith ac yn meithrin eu hymwybyddiaeth am feysydd economaidd gwyrdd sy'n dod i'r amlwg. Mae cynaliadwyedd a newid yn yr hinsawdd, a sut y gall unigolion, cymunedau a gwledydd ymateb i'r heriau hyn, hefyd yn cael eu cynnwys fel rhan orfodol o ddysgu yn y Maes Dyniaethau. Mae'r Maes Dysgu a Phrofiad Iechyd a Llesiant yn annog dysgwyr i ddatblygu gwytnwch a'r gallu i addasu, ac i wneud penderfyniadau gwybodus a ystyriol, sy'n hanfodol mewn tirwedd economaidd sy'n newid. Mae'r Meysydd Dysgu hyn yn rhoi cyd-destun i ymwneud ag addysg gyrfaoedd a phrofiadau sy'n gysylltiedig â gwaith, gan helpu dysgwyr i weld y berthynas rhwng dysgu a'r byd gwaith, gan gynnwys yn yr economi werdd.

59. Mae ysgolion hefyd yn gallu cael at ystod o adnoddau gan Gyrfa Cymru i'w helpu i gynllunio addysg gyrfaoedd effeithiol.

60. Canfu ein hymchwil gychwynnol i weithredu'r Cwricwlwm fod ysgolion cynradd ac uwchradd yn nodi'r cyfleoedd addysg gyrfaoedd trawsgwricwlaidd

hyn, ac yn manteisio ar berthynas gadarnhaol â Gyrfa Cymru, yn ogystal ag â chyflogwyr a sefydliadau lleol, i gefnogi'r hyn a ddarperir ganddynt.

61. Byddwn yn dal i weithio'n agos gyda Gyrfa Cymru i ddeall effaith eu cefnogaeth i ysgolion, gan gynnwys datblygu darpariaeth CWRE ddiddorol sy'n codi ymwybyddiaeth dysgwyr am sgiliau a swyddi gwyrdd. Byddwn hefyd yn hyrwyddo twf gwyrdd a swyddi gwyrdd fel llwybr gyrfa yn Rowndiau Terfynol Cenedlaethol WorldSkills y DU, sy'n cael eu cynnal yng Nghymru ym mis Tachwedd.

Ariannu'r trawsnewidiad i sero-net (14, 15 a 16)

62. Argymhelliad 14: Dylai Llywodraeth Cymru ddatblygu strategaeth buddsoddi sero net hirdymor.

63. Ymateb: Gwrthod

64. Mae'r Prif Weinidog yn glir nad oes angen unrhyw strategaethau pellach arnom; mae angen gweithredu a chyflawni. Mae ein Cenhadaeth Economaidd yn gwbl gyson â'n cynllun Sero Net, ein taith i sero net a Chymru wyrddach, gryfach a thecach. Mae'n canolbwyntio ar ein hail gyllideb garbon (2021 - 2025). Mae hyn yn edrych tua'r dyfodol hefyd at adeiladu'r sylfeini ar gyfer Cyllideb Carbon 3, ein targed ar gyfer 2030, a'n targed Sero Net ar gyfer 2050.

65. Bydd ein Huwchgynhadledd i Fuddsoddwyr yn dod â buddsoddwyr i Gymru yn yr economi wyrddach honno, bydd yn cyflwyno'r cyfleoedd sydd gan y wlad hon i'w cynnig a'r trawsnewidiad ynni sydd eisoes wedi dechrau. Bydd angen i Lywodraeth nesaf Cymru sicrhau a monitro budd ychwanegol Strategaeth Ddiwydiannol 10 mlynedd y DU a'i heffaith ar bontio i Sero net yn ogystal â chynyddu cynhyrchiant a swyddi yng Nghymru.

66. Argymhelliad 15: Dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda Banc Datblygu Cymru i nodi'r camau y dylai'r Banc eu cymryd i chwarae mwy o ran wrth gyfrannu at yr hyn a alwdd y Banc y "genhadaeth economaidd unigol fwyaf yng Nghymru" – sef cyflawni sero net. Dylai hyn gynnwys cymorth ar gyfer buddsoddiad y sector preifat a darpariaeth ynni cymunedol.

67. Ymateb: Derbyn

68. Roedd llythyr cylch gwaith Llywodraeth Cymru at y banc yn nodi'n glir bod disgwyl i BDC chwarae ei rôl lawn, drwy fynnu bod busnesau'n newid eu hymddygiad a'u harferion er mwyn symud ein heconomi tuag at Sero Net a'n

nodau amgylcheddol ehangach, gan wneud y gorau o'r cyfleoedd economaidd y bydd y gweithgareddau hyn yn eu cynnig yn y dyfodol. Mae cynllun corfforaethol y banc yn disgrifio'i ymateb i'r cylch gorchwyl hwn, sy'n cael ei oruchwylio gan y Bwrdd ac yn cael ei adrodd i Lywodraeth Cymru. Mae'r banc yn parhau i roi'r cynllun corfforaethol ar waith ac mae wedi sefydlu Cynllun Benthyciadau Busnes Gwyrdd (GBLS).

69. Ers 2023 mae'r GBLS wedi rhoi benthyc dros £7.5m o gyllid i fentrau bach a chanolig i fuddsoddi mewn technolegau arbed ynni, i leihau eu costau gweithredu a thrwy hynny eu helpu i leihau allyriadau. Mae BDC yn gweithredu Cronfa Ynni Leol hefyd, gwerth £12.5m i gefnogi prosiectau ynni adnewyddadwy o dan arweiniad y gymuned sy'n cynyddu swm yr ynni adnewyddadwy a gynhyrchir yng Nghymru.

70. Yn sgil rhedeg cynllun peilot y GBLS, mae'r banc bellach mewn sefyllfa i allu chwarae rhan flaenllaw ym Mhrosiect Perseus. Mae'r prosiect hwn (o dan oruchwyliaeth IoD, ICAEW, UK Finance a Banc Busnes Prydain) yn datblygu'r cynllun data clyfar traws-sectoraidd mwyaf blaengar yn y DU er mwyn gallu rhoi benthyciadau gwyrdd gydag adroddiadau atomataidd ar allyriadau. Mae hwn yn ddatblygiad aruchel ac arwyddocaol sy'n tynnu sylw at rôl arloesol y banc a sut mae'n cyfrannu at fentrau ledled y sector.

71. Argymhelliaid 16: Dylai Llywodraeth Cymru ddefnyddio pob ysgogiad posibl i flaenoriaethu buddsoddiad yn y newid i economi wyrddach, gan gynnwys gweithio gyda phartneriaid fel Llywodraeth y DU, y Gronfa Gyfoeth Wladol ac awdurdodau lleol i fuddsoddi ar y cyd mewn prosiectau lle bo'n briodol. Dylai gwariant ganolbwytio ar gyfleoedd i drosoli buddsoddiad gan y sector preifat a llenwi bylchau buddsoddi posibl.

72. Ymateb: Derbyn

73. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i weithio gyda Llywodraeth y DU a'r Gronfa Gyfoeth Wladol i helpu i ysgogi'r sector preifat i fuddsoddi. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gydweithio â Llywodraeth y DU a phartneriaid eraill i nodi'r holl gyfleoedd posibl i fuddsoddi ar y cyd mewn prosiectau ac adeiladu piblinellau buddsoddi i gefnogi'r trawsnewidiad i economi wyrddach.

74. Y Gronfa Gyfoeth Wladol yw'r prif sbardun i wireddu 'cenhadaeth twf glân' Llywodraeth y DU ledled y DU ac mae'n rhannu'r un uchelgeisiau a gwerthoedd â Llywodraeth Cymru, i ysgogi twf economaidd, creu swyddi newydd o ansawdd ym maes ynni adnewyddadwy, tra'n lleihau ein heffaith garbon.

75. Amcan yr NWF yw darparu'r cyllid cyfalaf angenrheidiol i ysgogi'r sector preifat i fuddsoddi ledled y DU a fydd yn cefnogi ei chenhadaeth twf ac ynni glân'. Mae wedi ymrwymo i weithio ar y cyd â Banc Datblygu Cymru a phartneriaid rhanbarthol i ddarparu cyngor a chymorth benthyca ariannol a masnachol drwy gydol y cylch buddsoddi i wireddu blaenoriaethau lleol, gan eu cefnogi i ddatblygu prosiectau yn eu cyfnod cynnar.

3. Casgliadau

Mynd ati'n strategol i ddatgarboneiddio'r economi

76. Casgliad 1: Mae'r economi werdd yn gyfle y mae'n rhaid manteisio arno'n gyflym. Dylai Llywodraeth Cymru weithio'n gyflym gyda'r sector cyhoeddus a'r sector preifat i gefnogi datgarboneiddio, wedi'i ategu gan bontio teg, a hynny er mwyn helpu Cymru i wireddu yn llawn y cyfleoedd a gyflwynir. Yn ei thro, rhaid i Lywodraeth Cymru wneud y defnydd mwyaf o bartneriaethau cyhoeddus-preifat i ysgogi buddsoddiad mewn ynni adnewyddadwy.

77. Ymateb: Cytuno

78. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno bod angen i'r pontio i economi werdd fod yn seiliedig ar bartneriaethau traws-sectorol, i'w gwneud yn gyflymder ac i gynnwys buddsoddiad mewn ynni adnewyddadwy. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gydweithio â Llywodraeth y DU a phartneriaid eraill i nodi'r holl gyfleoedd posibl i fuddsoddi ar y cyd mewn prosiectau ac adeiladu piblinellau buddsoddi i gefnogi'r trawsnewidiad i economi wyrddach.

79. Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo £4.5m arall i'r Cynllun Benthyciadau Busnes Gwyrdd yn 2025-26 ac mae'r banc yn parhau i weithio gyda rhanddeiliaid ledled y DU, drwy Brosiect Perseus, ar y mecanweithiau fydd yn sail ar gyfer gallu rhannu data ar allyriadau ar lefel busnes i ddatgloi cyllid gwyrdd. Mae mentrau o'r fath yn hanfodol i sefydlu cysylltiad credadwy rhwng yr economi ariannol a'r economi go iawn, hynny er mwyn cael llwybr clir i sero net mewn ffordd ddiogel, all dyfu ac a fydd yn sicr o ddigwydd.

80. Y Gronfa Gyfoeth Wladol (NWF) yw'r prif sbardun i wireddu 'cenhadaeth twf glân' Llywodraeth y DU ledled y DU ac mae'n rhannu'r un uchelgeisiau a gwerthoedd â Llywodraeth Cymru, i ysgogi twf economaidd, creu swyddi newydd o ansawdd ym maes ynni adnewyddadwy, tra'n lleihau ein heffaith garbon.

81. Amcan yr NWF yw darparu'r cyllid cyfalaf angenrheidiol i ysgogi'r sector preifat i fuddsoddi ledled y DU a fydd yn cefnogi ei chenhadaeth twf ac ynni glân'. Mae wedi ymrwymo i weithio ar y cyd â Banc Datblygu Cymru a phartneriaid rhanbarthol i ddarparu cyngor a chymorth benthycia ariannol a masnachol ac ariannol drwy gydol y cylch buddsoddi i wireddu blaenoriaethau lleol, gan eu cefnogi i ddatblygu prosiectau yn eu cyfnod cynnar.

82. Casgliad 2: Dylai Llywodraethau Cymru a Llywodraeth y DU gydweithio'n gyflym i ddatblygu strategaeth ddiwydiannol sy'n darparu gweledigaeth glir ar gyfer datgarboneiddio economi Cymru. Rhaid i'r strategaeth hwyluso Llywodraeth Cymru i gymryd rôl arweiniol allweddol wrth ddatgarboneiddio diwydiant Cymru.

83. Ymateb: Cytuno

84. Rydym yn parhau i ymrwymo i gydweithio'n agos â Llywodraeth y DU i ddatblygu'r Strategaeth Ddiwydiannol. Mae Llywodraeth y DU yn rhannu ein huchelgeisiau a'n gwerthoedd, er mwyn ysgogi twf economaidd, creu swyddi newydd o ansawdd mewn ynni adnewyddadwy, tra'n cadw ein heffaith garbon mor fach â phosibl. Byddwn yn dal i gydweithio ac yn rhoi mewnbwn cadarnhaol trwy ddatblygu cynlluniau sector, gan gynnwys ar gyfer yr holl ddiwydiannau ynni glân. Mae hyn yn cynnwys ymgysylltu drwy'r IMG Busnes a Diwydiant, cyfrwng allweddol ar gyfer hyrwyddo Strategaeth Ddiwydiannol Cymru a'r DU gyda'i gilydd a sicrhau ei bod yn cael ei chyflawni'n llwyddiannus.

85. Trwy gefnogi diwydiannau ynni glân y DU mae cyfle i gyflymu cyfleoedd twf a swyddi, sy'n cyd-fynd â meysydd blaenoriaeth y Prif Weinidog. Byddwn yn parhau i weithio i ganolbwyntio ar gyfleoedd ariannu, lle er enghraifft bydd y Gronfa Gyfoeth Wladol yn ymrwymo o leiaf £5.8 biliwn dros gyfnod Senedd y DU i hydrogen gwyrdd, dal carbon, porthladdoedd, gigaffatrioedd a dur gwyrdd. Rydym yn gweithio'n agos gyda rhanbarthau i helpu i wneud y gorau o bob cyfle ac mewn meysydd gyda Llywodraeth y DU ar draws Porthladdoedd Rhydd, Parthau Buddsoddi a Bargeinion Dinas a Thwf i helpu i wireddu ein cryfderau a gwneud y gorau o gyfleoedd.

86. Mae Cymru wedi ffynnu ar economi amrywiol sydd wedi'i gwreiddio mewn gweithgynhyrchu a gall symud yn ei blaen mewn symudiad cyffrous tuag at ynni adnewyddadwy. Nid dim ond anghenraid yw'r trawsnewidiad hwn. Mae'n gyfle i fusnesau bach a chanolig ffynnu, gan greu cadwyni cyflenwi newydd a meithrin gyrfaedd gwerth chweil yn yr ardaloedd hynny yng Nghymru sydd wedi gweld diboblogi. Fe wnaethom gyhoeddi Llyfryn Datgarboneiddio Busnes ym mis Chwefror 2025, sy'n dwyn ynghyd mewn un lle y cyd-destun strategol, tystiolaeth sy'n ffrwyth ymchwil i garbon ac effeithiau ariannol a chyfeiriadau at gyfoeth o gymorth technegol ac ariannol.

87. Byddwn yn parhau i ganolbwyntio a chefnogi drwy Diwydiant Sero Net Cymru, Busnes Cymru a Banc Datblygu Cymru i gefnogi busnesau ac i helpu i wireddu'r cyfleoedd y mae sero net yn eu cynnig.

88. Casgliad 3: Bydd angen i Lywodraeth Cymru ddefnyddio partneriaethau cyhoeddus-preifat i ysgogi buddsoddiad mewn ynni adnewyddadwy. Fel rhan o hyn dylai wneud ceisiadau uchelgeisiol ond realistig i ddatblygwyr masnachol fel amodau buddsoddiad y llywodraeth.

89. Ymateb: Cytuno

90. Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno bod partneriaethau ar draws sectorau a chyda datblygwyr masnachol yn hanfodol i ysgogi buddsoddiad mewn ynni adnewyddadwy.

Blaenoriaethau ynni adnewyddadwy

91. Casgliad 4: Mae seilwaith rhwydwaith pŵer gwan yn fater y mae'n rhaid mynd i'r afael ag ef er mwyn cefnogi'r broses o ddatgloi potensial economi werdd a thwf gwyrdd Cymru.

92. Ymateb: Cytuno mewn egwyddor

93. Mae'r rhwydwaith grid presennol yn darparu cyflenwad diogel, gwydn a sefydlog sydd wedi cwrdd â defnydd hanesyddol. Fodd bynnag, mae dadansoddiad o'n hadroddiad Gridiau'r Dyfodol i Gymru yn dangos y gallai'r galw am drydan yng Nghymru bron â threblu erbyn 2050 ac mae diweddarau grid Cymru yn hanfodol os ydym am gael system ynni sy'n addas i'r diben yn y tymor hir. Bydd cynnydd sylweddol mewn trydan adnewyddadwy i fodloni hyd at dair gwaith y galw presennol yn gofyn am seilwaith newydd ar gyfer y rhwydwaith trawsyrru trydan. Mae'r adroddiad yn tystio'n glir y bydd cynnydd yn y galw am drydan brig yn creu angen i atgyfnerthu'r rhwydwaith dosbarthu trydan.

94. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn cwrdd yn rheolaidd â chwmnïau rhwydwaith a sefydliadau allweddol eraill sy'n gysylltiedig â'r rhwydwaith ynni gan gynnwys Ofgem, yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net, a Gweithredwr Ynni'r System Genedlaethol (NSEO). Mae'r cwmnïau a'r sefydliadau hyn yn gyfrifol am gysylltiadau'r grid yng Nghymru, ac am gynllunio strategol ar gyfer gwella capasiti'r grid a chryfhau rhwydweithiau yng Nghymru. Mae Llywodraeth Cymru wedi arwain cynllunio ynni yng Nghymru ar lefel awdurdod lleol i nodi anghenion yn y dyfodol. Mae hynny wedi golygu gweithio'n agos â chwmnïau'r rhwydwaith gan ddarparu tystiolaeth sy'n llywio cynlluniau'r cwmnïau rhwydwaith.

95. Mae swyddogion hefyd yn aelodau o'r pwyllgor sy'n goruchwyllo Cynllun Ynni Gofodol Strategol NSEO, a fydd yn ei dro yn llywio'r Cynllun Rhwydwaith Strategol Canolog. Rydym eisoes yn gweithio gyda'r Cynllunydd System Ynni Rhanbarthol ar gyfer Cymru sydd newydd ei lansio, a fydd yn gyfraniad pwysig at ddatblygu cynllun cydlynol ar gyfer rhwydweithiau nwy a thrydan yng Nghymru sy'n bodloni blaenoriaethau pobl a busnesau Cymru.